

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «

Helyben háshor hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 19.

Sok hü-hó — semmiért.

(P.) Igazán nem tudjuk, hogy üres szószátyárkodásnak, együgyű nagyképű-kedésnek, rosszhiszemű népbolondításnak, vagy kétségbeesett kortesfogásnak tekintsük-e azt a véresszájú »kiáltványt«, melyet a szeszadójavaslat alkalmából, az ország népéhez intézett az üzletszerű honmentésben utazó balpárt. Annyi bizonyos, hogy ez a nevelés bombasztokkal megrakott írka fírka annyi brutális föllentést foglal magában, hogy az még a politikai szélhámosság világában sem mindennapi.

Megtudjuk például a jeles kiáltványból, hogy: »a kormány 40 millióval emeli a legszegényebb nép adóját« és hogy ugyancsak ez a lelketlen kormány »megháromszorozza a kisüst adóját«, végezetül pedig az is tudtára adatik mindenkinek, hogy: »a gazda a maga gyümölcséből és szőlőjéből többé pálinkát nem főzhet.« Mindezeknek természetes konzekvenciájaképpen fölszólítanak a gazdákat, hogy: »vágják ki a gyümölcsfaikat és tapossák el a szőlőtökeiket«,

mert azoknak már ezután hasznát nem vehetik.

Ha föltételezhetnők, hogy mindenki ismeri a szeszadó-javaslat szövegét és indokolását, valamint azokat a módosításokat, melyeket a kormány, a termelők megnyugtatása végett, már a javaslat parlamenti tárgyalása előtt elfogadott s amelyek a félreértésekből és félremagyarázásokból származó aggodalmak eloszlatására s az összes jogos igények kielégítésére alkalmasak — úgy egészen fölöslegesnek találnók szót vesztegetni erre a förmedvényre. A közönség tájékoztatása végett azonban talán még sem árt röviden foglalkozni a kérdéssel.

Igaz, hogy a szeszadó, aránylag igen mérsékelt módon, fölemelkedik, aminek előrelátható következménye lesz, hogy a pálinka valamivel megdrágul. A tisztelt balpárt szives engedelmeivel azonban nem látunk ebben sem nemzeti veszedelmet, sem a szegény nép megsarcolását. Mert a fölemelt adót viselni fogják első sorban a milliomos szeszgyárosok, akik aztán annak egy részét áthárítják az iszákosokra, akik — hála Istennek — a magyar népnek csak egy kis részét képezik.

Ne tessék azonban féltetni sem a mil-

liomos szeszgyárosokat, sem a szenvedélyes pálinkaivókat; mert ez alatt a teher alatt nem fog azoknak a dereka megroggyanni. Az egész emelés ugyanis — a külföldhöz viszonyítva — csekély lesz. Így például Franciaországban 210, Oroszországban 270, Angliában pedig 500 korona a szeszadó, míg nálunk még mindig nem lesz több 140 koronánál.

Pedig nálunk ez az egyetlen adónem, ami az emelést bírja, mert az emelés nem rontja a közgazdasági fejlődést és nem sújtja az igazi nemzetfennfartó elemet. Az egyenes adók tudvalevőleg akkorák, hogy azokat emelni egyenlő volna a teherviselési képesség megbénításával; azokat tehát a kormány inkább lejjebb szállítja. A fogyasztási adóknak azon nemeit sem szabad emelni, melyek az életfentartási cikkeket terhelik, mert a drágaság már is elviselhetetlen. Enni, ruházkodni, lakni mindenkinek muszáj, ellenben pálinkát inni nem föltétlenül szükséges; aki mégis szeret inni, az ám fizesse meg az adóját is.

Erre a csekély jövedelmi többletre pedig az államnak mulhatlanul szüksége van, hogy megfelelhessen hivatásának. Hiszen tudjuk, hogy szerencsétlen hazánkban mindenki az állam segítő ke-

Valódi Panama-kalap 6 korona PFAFF-nál.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A miniszternél.

A miniszter ur, a szép, erőteljes, ötvenes férfi, minisztersége nyolcadik napján, mikor még kissé szokatlan volt előtte az új helyzet, tűnődve forgatott ujjai között egy névjegyet. Kicsinyt sárga, elavult névjegy volt: madame Dulau, Alençon, ez volt rajta s úgy tetszett, mintha a minisztert a név láttára régi emlékek szállották volna meg.

Valaha régen, pályája legelején, mikor még az ornei prefektus titkára volt, mme Dulau a a prefektus egy szürke tanácsosának volt a felesége. S a tanácsos feleségének valamikor leánykorában a titkár volt az ideálja, majdnem egy évig. Akkor a szerencsés pályafutás egyébbel foglalta el a szerelem helyét és a miniszter soha sem hallott róla. Husz éve már, talán harminc is.

— Bocsássa be — mondta végre a szolgának.

Mme Dulau egy pillanatra kissé sápadtan megállott az impozáns dolgozószoba ajtajában.

Régies, vidéki módon elegáns volt. Látszott rajta, hogy a legjobb ruháját választotta erre a látogatásra. Oly szőke volt, hogy szinte fehérnek látszott a haja és nagyon kék színű szeme ragyogott az izgatottságtól. Nem volt már csinos, de arcán ott volt még az elmúlt szépség nyoma és egy kis öröm még most is széppé tehetette.

Halkan megszólalt:

— Talán már nem emlékszik rám a miniszter úr . . .

— Eh igen, nagyon . . . Hogy van?

Leültette és hogy fölbátorítsa, ujságokat kérdeztetett tőle. De mme Dulau egyre félénkebbnek és remegőbbnek látszott; végre hirtelen megszólalt:

— A férjem érdekében történt, miniszter ur, hogy látni vágytam . . . Talán még emlékszik rá . . . Szomorú, félénk, becsületes ember . . . Bocsásson meg, miniszter ur, én mindig figyelemmel kísértem a lapokból az ön sikereit, szerencsés haladását . . . De azért soha sem mertem volna megtenni, hogy eszébe juttassam a régi idöket, de most, mikor megtudtam, hogy miniszter lett, hogy csak egy szavába kerülne

és régi igazságtalanságot tenne vele jóvá . . . összeszedtem minden bátorságomat és eljöttem . . .

— Mit kíván, mme Dulau? — kérdezte a miniszter egész hivatalos hangon.

— Ahogy ön akarja, miniszter ur . . . É nagyon szeretné tevékenységét egy jó hatáskörben kifejtetni . . .

— Helyes! . . . Megigérem, mme Dulau, hogy gondom lesz rá a legközelebbi választásoknál.

— Nagyon hálás vagyok, miniszter ur.

Arcán öröm futott át; még félénk volt, de már mosolygott s szinte megijodott, hasonlóan látszott ahoz, amilyen akkor volt, mikor a fiatal titkár szerette. A miniszter is, tulajdon ígéretétől kielégítve, nézte, vizsgálta, szeme előtt átváltozott, emlékezetében feljult.

— Tehát már nem szeret Alençonban lenni? — kérdezte finoman.

— Oh, én igen . . . Én mindig tetszettem . . . nekem mindig tetszett az a hely . . . Sok szép percet éltem ott át . . .

A miniszter félig behunyta szemét, szép

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VÉGELADÁS** még mindig tart:

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható áron lesz kiárustva.

Elsőrangú mütermekben ugy

angol kosztümök, mint francia

ruhák **rendkívül olcsó**

árban elvállaltatnak.

zére támaszkodik és arra rá is van szorítva. Az egyházak, a községek, a városok, az iskolák, a tisztviselők, az ipar és a mezőgazdaság fejlesztése, a közlekedés javítása, a közegészségi szolgálat ellátása, egyszóval az élet minden területe oly nagy arányu állami istápolásban részesült az utóbbi időkben és még annyi a tennivaló mindenfelé, hogy a szükségletek kielégítése csak új bevételi forrásokból lehetséges.

Specialiter a szeszadó egyrészét a pénzügyminiszter tudvalevőleg már oda is ígérte a városoknak. Hát irigyli a városoktól ezt a segítséget a tisztelt balpárt? Avagy jobban szeretné, hogy ezt a terhet a milliomos szeszgyárosok helyett — akik óriási vagyonokat gyűjtöttek össze a pálinkából és az iszákosok helyett, akik nem akarnak lemondani a pálinkának nevezett méregről — a józanéletű és amúgy is nagy terheket hordozó nép viselje?

Ami azt az állítást illeti, hogy a kisüstök adója megháromszorozódik és hogy a gazdák e miatt nem főzhetnek gyümölcsükből és szőlőjükből pálinkát — hát azt egyszerűen az újjából szopta a jeles balpárt. A dolog ugyanis úgy áll, hogy az új törvény megkönnyíti a termelőknek a kifőzést, mert község és szövetségi földék felállításáról gondoskodik; addig is pedig a kisüstöknek a megváltásánál könnyítéseket ad a kormány; mindössze annyi megszorítás történik, hogy ezek a kedvezmények nem lehetnek nagyobbak, mint amit eddig élveznek a termelők.

fejét hátrahajtott, elgondolkozott és emlékébe visszaidézte a régi várost, ifju szerelmét.

— Megvan-e még az a háromszögletű tér — kérdezte halkán, — a két sor gesztenyefával? ... Az, amelyiket vásártérnek neveztek, mert ott volt a Mária-napi lóvásár?

— Igen, a gesztenyések nem öregedtek meg és a Mária-napokat is ott tartják.

— Hát a sétatér, a város másik részén a városháza mellett, azok a hosszú fasorok, a melyek este épen olyanoknak látszottak, mint a verseillesiek?

— Igen ... még most is olyan elhagyottak ...

— Hát a prefektúra, a rue Saint Blaise közepén? ... Oh, mily tisztán látom azt a szép fás parkot, amit az a mély árok vett körül s amelyik olyan messze volt, egész lent amellet a furcsa nevű utca mellett ... félhold utca ...

Mme Dulau elkomolyodott, a szeme könnycsepptől lett ragyogóvá.

— Semmi, semmi sem változott odalent ... Én majd minden nap arra sétálok, ugyanazok alatt a fák alatt és azon a padon ...

— Igen — mondta a miniszter.

Emlékeztük egy uton haladt visszafelé, hallgatva ültek és ugyancsak a régi képek merültek föl előttük.

— Be szép idő volt az! — suttozta a miniszter.

Megbecsülhetetlen előnye az új törvénynek a gazdaközönség szempontjából az, hogy az ipari szeszgyárakkal szemben a mezőgazdasági szeszgyárakat karolja fel és megakadályozza azt, hogy a milliomosokká lett ipari szeszgyárak számára továbbra is olyan szabad legyen a vásár, mint eddig volt.

Látnivaló tehát, hogy a kiabaló balpárt olyan ördögöket festett a falra, amelyekről maga is tudja, hogy nem fognak megjelenni és látnivaló, hogy a tisztelt nagy hazafiak, mikor az új törvény ellen harcolnak, tulajdonképpen nem a gazdák és nem a nép érdekét, hanem a milliomos ipari szeszgyárak bőrét védik.

Hiszen joguk van hozzá, hogy a nagy tőke szolgálatába szegődjenek. Akár kénkövet is lehelhetnek nagy buzgalmukban; de akkor ne a »szegény nép« nevében komédiázzanak, mert az ilyen álarcos játék korcs fogásnak csunya népbolondítás, politikai akciónak pedig közönséges szélhámosság.

A vámtarifák. A hivatalos lap tegnapi száma óriási, 20 oldalnyi terjedelemmel állított be. A nagy terjedelem magyarázata: a hivatalos lap tele van egy sereg vámtétellel. A német, belga, olasz és orosz vámtarifa tárgyában kötött szerződések az ország törvényei közé iktattatnak, azonfelül közöl a hivatalos lap egy új törvényt, mely kimondja, hogy az olaszok Magyarországon és Ausztriában, a magyarok és osztrákok pedig Olaszországban szabadon szereshetnek mindennemű vagyont; anélkül, hogy magasabb illetéket fizetnének, mint a belföldiek

— Oh, barátom ... hát nem feledte még el? ...

Mintha az a boldogság, azok az örömek újra föltámadtak volna, szőke arca kipirult és kedveskedően nyújtotta kezét a miniszternek, aki még most is olyan délcég termetű volt, mint akkor.

— Nagyon kedves öntől, hogy eljött — szólt a miniszter — nagyon örülök, hogy láthattam ...

— És sokáig nem bocsátották el egymás kezét, mint két félnék iskolásgyermek.

Vége a miniszter fölemelkedett. — Nézze, menjen erre, — mondta és mellékajtot nyitott ki előtte.

Aztán gyorsan, boldogan az újra föltámadt szerelemtől, mme Dulau még egyszer elmondta, hogy határozta magát az eljövételre s hogy félt, mikor az ajtóban állott.

— Eljöttem, kérelemmel a miniszterhez — mondta halkán — de most már kérem, felejtse el, amit kértem.

A miniszter elmosolyodott.

— Igen, értem — mondta; — de engedje meg, hogy megtehessem ... Intézkedni fogok, hogy férjéte kinevezze az utódom ... ha megbukom addig.

— Így ... igen, szeretném ... És a látogatónő eltávozott a miniszter szobájából, kétszeresen boldogan.

Gaston Rageot.

A néppárt a szeszadójavaslatról. A néppárt a szeszadó javaslatot sérelmesnek tartja a felsővidéki szeszgyárakra vonatkozólag. Ezt tartja a párt, hogy a felsővidéki szeszgyárak nem jöhetnek egyenlő elbírálás alá az alföldi szeszgyárakkal. A párt tagja Rakovszky és Beniczky felkeresték Wekerlét, aki megígérte, hogy tekintetbe fogja venni a két vidék gyára közti különbséget.

A horvátok és a szeszadójavaslat. Huszonegy horvát képviselő érkezett Budapestre, köztük Medakovics Bogdán, Supiló Ferenc és Rojcs Milán is. A horvát képviselők reggel értekezletet tartottak a Continental-szállóban s ezen elhatározták, hogy egyelőre 8 szónokot állítanak a szeszadójavaslat általános vitájába. Franger horvát osztálytanácsos is Budapestre érkezett, hogy a szeszadójavaslatról a pénzügyminiszterrel tárgyaljon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 19.

Elnök: Návay Lajos.

A mai ülés tíz órakor kezdődik.

Jelenti az elnök, hogy Molnár Jenő, Laehne Hugó és Giesswein Sándor képviselők 8 nap szabadságot kérnek. A Ház megadja nekik.

Hoitsy Pál, a pénzügyi bizottság elnöke bemutatja a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatról való bizottsági jelentést.

Következik a

szeszadójavaslat

tárgyalása.

Hoitsy Pál előadó ismerteti a javaslatot. Az ország kiadásai oly nagy mértékben növekedtek, hogy azok fedezésére a létező forrásokból kell meríteni. A szeszjavaslat mindazonáltal nem helyes különösebb terheket a szeszfőzők vállaira. (Ugy van.) Rámutat arra az anomáliákra, hogy a jelenlegi törvény mellett az állam vesztesége 12 millió koronát tesz ki. A javaslat még a kisgazdák érdemes védelméről is gondoskodni kíván. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Nagdica Péro horvátul beszél.

Beszéde közben jött be az ülésterembe Günther Antal igazságügyminiszter, aki a végrehajtásról szóló javaslata miatt a lapok és párt-hívei közül is többen megtámadtak. Amikor most a miniszter bejött, a terembe élénk és hosszantartó éljenzéssel fogadták. A miniszter néma fejbőlintással köszönte meg a személyének és politikájának szóló meleg tüntetésért.

K. Nagy Sándor: A szeszadó felemelése új jövedelmet fog biztosítani az országnak. Az antialkoholizmus ellen is jó fegyvert lát e törvényjavaslatban. Nem tartja jogosultnak a szeszgyárosoknak a szeszadóval szemben való fellépését. A mezőgazdasági szeszgyárak tulságos támogatását mindazon által nem látja indokoltanak. Látjuk, hogy a felvidéken a legtöbb he-

Sirolin

Emeli az étvágyt és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjszai izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerüzletekben. — Ár: 6 pengőért 4. — koronára.

lyen nincs is szükség mezőgazdasági szeszgyárakra. (Zajos ellemondás.)

Rakosky István: Dehogyan nincs rájuk szükség!

K. Nagy Sándor: Szakértői nyilatkozatokból bizonyítja, hogy közgazdasági szempontból is pontos, hogy a szeszkontingens 25 százaléka az ipari szeszgyáraknál maradjon meg. E javaslat a városok érdekeinek is nagy kárt fog okozni, mert az ipari szeszgyárakkal e javaslat mértékén felül mostohán bánik.

A gyárosok bizonyára redukálni fogják üzemüket e javaslat rendelkezése miatt, aminek szociális visszahatásai lesznek. E javaslat különösen ottan kérlelhetetlen, amikor a külföldre szállítás elé gördít nehézségeket. A szociálisták is ellenzik a szeszadó felemlését.

Mezőfi Vilmos: Tökéletesen igazuk van.

K. Nagy Sándor: Pedig nincs tökéletesen igazuk. Eppen a szociálistáknak kellene üdvözölni a javaslatot, mert ezáltal a szeszfogyasztást a magasabb szeszárak miatt csökkenteni lehet. (Helyeslés.) Ebből is látszik, hogy igazuk van a szociálista vezetőknek.

Mezőfi Vilmos: Majd felelek rá.

K. Nagy Sándor: Habár több hibája van a javaslatnak azon reményben, hogy azon még javítani lehet, a javaslatot elfogadják. (Helyeslés.)

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után.

Roics Milán horvátul beszél. A maga és társai nevében határozati javaslatot nyújt be, amelyben a horvát kis-nüstök érdekeinek jobb megvédését sürgeti a kormánynál.

Máriássy Mihály szólalt fel ezután. A javaslatot elfogadják.

Melcser Almos javasolja, hogy az üléseket a Ház 1 órával hosszabbítsa meg.

A javaslattal a következő ülésen foglalkoznak.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Beütött a vízhiány.

Alig egy héttel ezelőtt foglalkozott Nagyváradi városa dr. **Károly Irén** biz. tagismert indítványával, amely azt célozza, hogy vízhiány esetén a napi 400—500 köbméterre menő kondenzvizet megtakarítsuk a város közönsége használatára, s a közgyűlés az indítványt magáévá tette s annak sürgős foganatosítását elrendelte, a főmérnök ellenzése dacára is.

Azóta nyolc nap telt el, s nemhogy a munkálatokhoz hozzáfogtak volna, de a főmérnök beadványt gyártott e helyett, amelyben jogi szempontból bírálta a határozatot s külön írásbeli utasítást kért a munkák megkezdésére.

Erre a beadványra a tanács tegnap megadta a választ. A tegnap tartott tanácsülés kimondotta, hogy az írásbeli utasítás felesleges, mert megkapta a tanács 18-iki ülésének határozatát.

Jogi kifogásaira pedig értesíti a tanács a főmérnököt, hogy törvényesen meghozott határozatok bírálathoz semmi joga nincs, ez az ő hatáskörébe nem tartozik. Egyben a legszigoribban utasítja a városi tanács a főmérnököt, hogy a közgyűlés által megszavazott munkálatokhoz azonnal fogjon hozzá s ha vonakodik a munkálatokat megkezdetni s a leggyorsabban

végrehajtani, a törvényhatóság és a tanács határozataival szemben engedetlenségért vonják felelősségre s minden felelőség a késedelemért őt terheli.

Az hisszük, hogy ezek után **Köszeghy József** főmérnök meggondolja a dolgot és teljesíti kötelességét annál is inkább, mert már a tekintélyesebb városatyák is, mint volt alkalmunk erről meggyőződni, felháborodással nyilatkoznak a főmérnök magatartásáról ez ügyben s a vízvezetési bizottság elnöke pedig le akar köszönni.

A városi tanács azonban a tegnapi határozatával még nem háritotta át teljesen a felelőséget a főmérnökre, mert mindenáron érvényt kell szereznie a közgyűlés határozatának még az igazi kánikula beállta előtt.

Ha ezek után sem akarná a főmérnök végrehajtani a közgyűlés és a tanács határozatát, tessék az egész dolgot a városi mérnökre bízni, teljesen függetlenül s a főmérnök beleavatkozásának kizárásával.

*

Köszeghy József főmérnöknek különben nagy ellensége az idő. Az eső után ismét beköszöntött a szárazság s ezzel együtt természetesen a vízhiány. Most jó volna, ha naponként 400—500 hektoliter több vizet lehetne juttatni a közönségnek.

A már beköszöntött vízhiányt maga a főmérnök jelenti be a tanácsnak.

Hivatkozik a beköszöntött meleg időkre s hogy naponként 6500 köbmétert ismét meghaladja a vízfogyasztás s **Mezey Mihály** mult-kori javaslatához folyamodik, amely szerint a *sugárcsövel való locsolást* az egész város területén be kell tiltani s locsolni csak edényből szabad. Felhatalmazást kér egyúttal, hogy ahol sugár csövel locsolnak, a vizórát felszerelhesse.

Egyben mellékel egy vízvezetési üzemrendet, amely szerint délelőtt 10 órától fél 12 óráig, délután 1 órától reggel fél 4 óráig és fél 9 órától reggel 5 óráig csupán 1 fordulat lesz nyitva a vízvezetési főcső, ami annyit jelent, hogy csak csepegni fog a víz ezen időkből. Maga a főmérnök is megjegyzi magyarázatul, hogy amikor a vízvezeték csak 1 fordulásnyira van nyitva, a magasabb helyeken víz nincs.

De a nap más idejében, nevezetesen reggel 5-től 10-ig, délután fél 12-től 1-ig, délután fél 4-től fél 9-ig csupán 4 fordításnyira lesz nyitva a vízvezeték.

Szépén vagyunk. Ez már teljesen igazolja dr. **Berkovits** keserű kifakadását, hogy a vízmű csődöt mondott.

Autobusz közlekedés a megyében.

Az államépítészeti hivatal javaslata.

Biharmegye fejlődésének egyik legnagyobb hátránya a rossz ut. Vannak vidékek, ahol a közlekedés teljesen az időnek van alávetve. E fő baj után közvetlen következik a hiányos közlekedési eszköz. Helyi érdekű vasutaink lassu fejlődése mellett, a forgalom lebonyolítása még mindig a fogatra van bízva. Ez pedig sok idővesztést jelent. Különösen nagy hátrányára van ez a hegyes vidékeknek. Belényes, Vaskó stb. vidéke csak nagyon nehezen közelíthető meg. Van ugyan egy vasut, ami ide vezet, de

ez oly primitív állapotú, hogy nem felel meg teljesen a célak.

A megye ezeket a mizériákat minden alkalommal igyekszik megszüntetni, azonban ez oly nagy dolog, hogy ezen egy csapással segíteni nem lehet. A közlekedési mizériák megszüntetését célozva az Aradon felállított automobil-gyár igazgatósága átiratilag kérte Biharvármegyét hogy tudassa vele, miszerint a megye területén milyen utakon lehetne életbe léptetni az automobil-omnibusz közlekedést.

A kérvényt az államépítészeti hivatalnak adta ki az alispán. Az államépítészeti hivatal felfogván az új közlekedési eszközök igénybevételének nagy horderejét, a kérvényt igen kedvező véleménnyel látta.

Az államépítészeti hivatal szerint az új forgalmi eszközök igénybevétele nagyon fontos a vármegyére. Az automobil-omnibuszok igen kényelmes utazó eszközök s e mellett gyorsaságuk a vonattal vetekszik. Az államépítészeti hivatal szükségesnek tartja az autobuszok alkalmazását.

A vélemény szerint automobil-omnibusz közlekedés volna szükséges a következő utakon.

Berettyóújfalú—Berettyó-Sz.-Márton—Zsáka—Darvas—Csökmő.

Berettyóújfalú—Derecske—Debreczen.

Bihar—Pocsaj—Hosszabályi.

Nagyvárad—Bihar—Margitta.

Nagyvárad—Less—Tenke—Beél.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

Különösen a Berettyóújfalú—Derecske utvonalon nyerne sokat az autobusszal. Itt ugyanis jelenleg kocsikkal közlekedve, alföldi részen nyáron valóságos merészség utazni. Egész uton nincs hely, ahol pihenni lehetne, az utas egészen ki van szolgáltatva a nap hevének.

A második ut a belényes—vaskóhi. Ide ugyan vonat visz, de ez a vonat menetrend szerint 6 és fél óra alatt futja meg Nagyvárad és Vaskóh közti utat, valóságban azonban rendszeren meg van toldva egy félórás késéssel.

A beéli-ut meg épen szót sem érdemel. Ezeket tehát nagyon célszerű lesz az autobusz.

Az új közlekedési eszköz 36 utast képes egyszerre vinni s óránként minimum 30 kilométert tesz meg.

A gyárvezetőség az alispán értesítése után meg fogja kezdeni az érdekelt községekkel a tárgyalásokat s ha ezek eredményre vezetnek, úgy még az év folyamán életbelép az autobusz közlekedés, amely már külföldön igen jól bevált.

UJDONSÁGOK.

Urnapi körmenet.

Nagy egyházi pompával, ragyogó napfényes időben tartották meg csütörtökön a nagyváradi l. sz. székesegyházban az urnapi körmenetet. A József-ezred diszszázlójával az ezred zászlóaljával s a zenekarral, **Andreas Antal** alezredes vezetésével már reggel 7 órakor kivonult s a székesegyház előtti udvaron foglalt állást. Az összes csapatnemek tisztikara, **Grünzweig Artur** tábornokkal élén, megjelent az ünnepélyen. Az állami, megyei, városi tisztikar tagjai nagyszámban s óriási közönség, a katolikus gimnázium, az összes kath. fiú- és leányiskolák növendékei vettek részt a magasztos ünnepélyen. Dr. **Rada Demeter** gör. szert. katolikus püspök, dr. **Lurán Agoston** püspöki helynök és **Szán Flórián** gör.

kath. kanonok kíséretében szintén résztvett a körmenetben. Az ünnepélyes szentmisét *Fetser Antal* felsz. püspök végezte s *Grócs Béla* kanonok szentbeszédet mondott. A szentmise után a körmenettel kivonult a káptalansoron, a püspöki kert kapujában s a püspöki székház kapujánál zöld lombsátorban felállított oltárokhoz. Az áldás után a katonaság disztüzet adott. A fényes ünnepély után a katonaság diszfelvonulást rendezett a tábornok és a tisztikar előtt.

Urnapi ebéd a püspöknél.

A katolikus egyház nagy ünnepe Urnap alkalmából dr. *Szmrecsányi Pál* püspök disz-ebédet adott, melyen jelen voltak a következők:

A megyés püspök mellett ültek Balázs altábornagy, Glac Antal főispán dr. Radu Demeter gör. kath. püspök, Palotay László pápai praelatus, szemben vele Fetser Antal felsz. püspök és Rimler Károly polgármester; ezeken kívül Andrián Antal alezredes, Andriška Károly, Braun ezredes, Buzássy József, Barna hadnagy. Beleznay Antal, Balogh Kálmán, Bundala Mihály, Barza József, Brém Lőrinc, Barabás Béla, Czigt József, Ditrich ezredes, Dus László, Dórr százados, Essigmann Gerő Armin, Grócs Béla, Halász Gyula, dr. Hoványi Gyula, Imrik S. Zoltán, Kuun, Kamenszky őrnagy, dr. Karácsonyi János, Kerekes, Körner, Karsch Lolion, Kozáry Gyula, Kortsák, dr. Laurán Agoston, dr. Lányi József, Meister, Mayer Antal, Novotny S. Alfonz, Nozáky Rudolf, Nagy Miklós őrnagy, Obermayer, Papp Imre, Sziládky Ernő, Sanitzer, Széchenyi Jenő, Sepesta, Spett Gyula, Stark Gyula, Schmid, Schreiter, Szilágyi József, Schweiger Ede, Trebitzky Ferenc, br. Ulm ezredes, Wimmer Julián, dr. Vucskics Gyula, Verner, Zboray Gyula.

Az ebéd menüje ez volt:

Consommé Vatican.
Saumon du Rhin Froid sauce Verte.
Filet de koeuf au Crepinettes
á l'anglaise Garny Modern.
Pouding de volaille á la Richelieu.
Canetons rotis
Salade Imperial — Compote melée.
Clace á la d'Albufera.
Fromages.
Fruits variés.
Dessert.
Café Mocca.

Ebéd alatt Bura Karcsi bandája játszott. A pompás zene kedves szórakozást nyújtott a házigazdának és vendégeinek, kikkel a püspök még asztalbontás után is sokáig, kedélyesen elbeszélgetett.

Az asztal óriási lotuszcsokrokkal volt díszítve, melyeknek virágait emlékül vitték szét a vendégek.

* Szmrecsányi püspök utazása.

A hirtelen beállott forróság következtében dr. *Szmrecsányi Pál* püspök orvosai tanácsára üdülés végett Svájcba utazik s a nyár egy részét *Rayaz* svájci városban fogja tölteni. A püspök a mai reggeli gyorsvonattal utazik Budapestre s onnan folytatja útját, melyre Brém Lőrinc udvari papja kíséri.

* **A Bunyitay-liget rendezése.** *Bunyitay* Vince kanonok tudvalevőleg 20,000 koronát adományozott a volt a Városliget, most *Bunyitay* liget rendezésére s ezáltal lehetővé tette a liget mielőbbi rendezését. *Köszeghy* József városi főmérnök tegnap beterjesztette a rendezésre vonatkozó javaslatát és a terveket. E szerint a ligeten levő Dóry-szigeten épülne a Sport-pavillon és 6 tenisz-pálya. A liget többi részét

angolkert gyanánt parkiroznák, s helyet találnának benne a miniszter által is jóváhagyott gyermekjátsszóterek. A kutház és Körözs között az atletikai pálya lenne. A készen levő körúthoz két oldalon 4 m. széles gyalogjárók lennének. Az ültetendő fák nemeit, kertész bevonásával, a talajviszonyhoz mérten állapították meg. A tribünt a Sport-egylet készíti. A költség 38640 korona, s ebben a parkozás, tenisz-pályák, atletikai-tér készítése is befoglaltatik. A Sport-pavillon 31043 koronába kerülne. A rendezéshez a Bunyitay kanonok adományán kívül még 18640 korona szükséges. A faültetés, utkijelölés és irtások a földmunkákkal egyszerre megkezdhetők. A Sport-pavillon vendéglővel, csak szilárd anyagból készülhet. A Sport-egyletnek a beruházás 6 százalékát s az adót, épület fenntartást kell biztosítani.

* A hegyi adókiivetés közszemlén.

Nagyvárad város összes városrészeire és a hegyközségre vonatkozó s a végérvényesen megállapított százalékban kiivetett utadóról szóló 1908. évi egyénekenkénti kiivetési lajstromok az 1890. évi I. t.-c 23. §-ának rendelkezéséhez képest a városi adóhivatalnál (városháza földszint) és pedig az I. ker. Olasz városrész kiivetése a 21. számú — a II. ker. Ujváros és Külváros városrészek kiivetése a 15. számú és a III. ker. Vár-alja, Velence, Csillagváros városrészek, valamint a Hegyközség kiivetése a 26. számú hivatali helyiségben f. évi június hó 20 napjától a f. évi július hó 5 napjáig terjedő 15 napi közszemlére kitétetnek. Erről az érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen egyénekenkénti hirdetési lajstromokat a fentebbi határidő alatt megtekinthetik s a netalán sérelmesnek tartott kiivetések ellen felszólamlásaikat a f. évi július hó 5-ik napjáig Nagyvárad város közigazgatási bizottságához beadhatják. Nagyvárad, 1908. évi június hó 16-án. *Rimler* Károly, polgármester.

* **Munkáslakások építése.** *Lakács* Ödön városi tanácsnok nagy előszeregettel s buzgalommal foglalkozik a lakáskérdéssel s memorandum a polgármesterek kongresszusán is feltűnést keltett. Legutóbbi memorandumával, mely a lakás-statisztikáról szól, a tanács tegnap foglalkozott s tekintettel arra, hogy a munkások kérték a várost, miszerint munkáslakásokat építtessen, a tanács megbizta a város főmérnökét, hogy tegyen számítást, mibe kerülne száz munkáslakás területe és építése bloc-rendszerrel s ugyanez cottage-rendszerrel. Ha ez a számítás elkészül, folytatja a további tárgyalásokat ez ügyben a tanács.

* **A tanonc-otthon ügye.** *Mártouffy* Márton min. tanácsos, az ipariskolák orsz. felügyelője Nagyváradra érkezett a tanonc-otthon létesítése ügyében. A bizottság, a miniszteri tanácsos közbejöttével holnap, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a tanonc otthon helyiségének átalakítása és berendezése ügyében a városházán ülést tart a polgármester elnöksége alatt.

* **A kocsubai kivándoroltak** Kocsubáról az év elején Amérikába vándorolt ki 13 munkabíró tehető ember. A kivándoroltak mind a jobb jövő reményében mentek ki. — A szerencsétlen emberek az előjárósághoz folyamodtak, hogy hozassák őket haza, mert annyi pénzük sincs, amin hajójegyet tudnának venni. A kérvény a belügyminiszterhez került, a miniszter elrendelte, hogy állapítsák meg, mi okozta a kivándorlást. Továbbá azokat a leveleket, melyeket a kivándoroltak hazaküldtek, terjesszék fel hozzá, végül, hogy mennyi-

vel hajlandó a község hozzájárulni a hazaszállításához. Most a község beterjeszti jelentését az alispánhoz. A jelentés szerint a hazaszállítástól a kivándoroltak elállanak, mert már kaptak munkát. Ha azonban együtt lesz a hajójegy ára, haza fognak jönni.

* **Elhunyt urinő.** *Lásár* Márton kir. ügyész és családját mély gyász sujtotta. *Lásár* Mártonné, szül. *Barcsa* Sarolta, élete 54. évében, csütörtökön hajnalban elhunyt. A köztisztviselői állott urinő halála széles körben mély részvétet keltett. Temetése tegnap óriási gyászoló közönség jelenlétében ment végbe. A kirtábla, főügyészség, kir. törvényszék, ügyészség, az ügyvédi kar számos tagja kísérték utolsó útjára az elhunyt derék urinőt. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. A díszes temetést Weiszlovits Lajos temetkezési intézete rendezte.

* **Grosswardein — in Russland.** A franciák híres felületességét szokták emlegetni, mikor a földrajzbeli járatlanságról és tudatlanságról van szó. A tudós németek most alaposan rácsáfoltak a felületes franciákra. Ugy esett, hogy *Waldmann* Ernő nagyvárad keréskedő valami új rendszerű borotváló készüléket rendelt *Brückner* Hugó berlini cégnél. A rendelésre hamarosan jött válasz is, levelezőlapon. A cím így hangzott:

Herrn

Ernő Waldmann

Grosswardein
in Russland.

Az a csulság megesett már Nagyváradnál, hogy Ausztriába telepítették, de hogy muszka várossá degradálták volna, pláne német alapsággal, ez az első eset. A posta természetesen okosabb volt, mint a német s a levelezőlapot a magyarországi Grosswardeinban kézbesítette. Kissé furcsa is lett volna *Grosswardeint* éppen — Oroszországban keresni!

* Botrány az Uránia férfi-estélyén.

Az Uránia tegnap esti férfi-estélye parázs kis botrányal végződött. A rendőrség ugyanis az utolsó pillanatban betiltotta az előadás folytatását és a további képek bemutatását, amit a közönség a legnagyobb fölháborodással fogadott és hangulatának zajos füttyükben és viharos abcugokban adott kifejezést. A közönség ezután zajos tüntetés és »Éljen a Tiszántúlnak!« kiáltása közben kivonult erősen megfogadva, hogy az Uránia férfi-estélyeit műpártolása keretén kívül helyezi. Sajátságos és elszomorító tünetre valló, az erkölcsök teljes dekadenciáját jelző jelenség, hogy a publikum sorai közt több hölgyet is vettünk észre férfi-rubában.

* Veszett kutyák garázdálkodása.

Tegnap egyszerre két veszett kutya is garázdálkodott Nagyváradon. Mindkét esetben egy-egy embert martak meg a kutyák. Az egyik *Papolcsy* Ferenc városi főpénztáros udvarán történt. A főpénztáros kutyája ugyanis összemaragodott egy idegen kutyával. A marakodó állatokat Gaál István hetes akarta szétkergetni miközben az egyik kutya a lábába harapott. A másik eset a hegyen történt, ahol Fényes Gábornét marta meg Ujvárosi Jánosné kutyája. A sebekből konstatálni lehetett, hogy mindkét kutya megvolt veszve. A megmarta egyéneket felszállították a Pasteur-intézetbe.

* **Halálos lóusztatás.** A fürdőzők közül az idén tegnap előtt kívánta meg a Körözs a második áldozatot. A szerencsétlenség ugyan

azon a helyen történt, mint pár nappal előbb a tűzér szakaszvezetője. Csütörtökön délután 6 és 6 óra között Miklós Tivadar kocsis, aki Huszár vállalkozónál volt alkalmazva, a Körörszre ment a lovakat usztatni. — A Pankolics uszoda mellett, ahol tudvalevőleg igen mély a víz a lovak elmerültek s csak a fejük látszott ki. A sebes és mély víz Miklós Tivadart levette a lóról. A szerencsétlen kocsis az első pillanatra elveszítette lélekjelenlétét s a vizalá merült anélkül, hogy még kiáltani is tudott volna. A szerencsétlenséget a partról többen látták és siettek a mentésre. Ekkor a víz felvetette a kocsis. A karja és a feje látszott ki a vízből csupán. Még ekkor élt és kiáltott is.

— Jaj! Segítség!

A következő pillanatban azonban ismét elmerült. A mentésre két ember ment a szerencsétlenség helyére, ahol többször a vizalá buktak s úgy kísérelték meg a keresést. A folyó fenekét azonban nem tudták elérni. Végre tűzoltó horoggal kezdték meg a keresést. Este fél nyolc órakor ép a szerencsétlenség színhelyén találták meg a hullát. A helyszínre kiszállottak Szőke András rendőrkapitány és Veress őrmester. A hullát beszállították a hullaházba.

* **A kamara értesítése.** Van szerencsém az érdekeltek tudomására adni, hogy a wieni cs. és kir. tűzérési szertár 1909. évi szesz-szükségletének szállítására vonatkozó hirdetmény, »Budapesti Közlöny« f. 1908. évi június hó 20-iki számában meg fog jelenni. Nagyvárad, 1908. június hó 18. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök, dr Sarkadi Lajos titkár.

* **Halálozás.** Bagó Alojzia 43 éves korában elhunyt; temetése vasárnap reggel 9 órakor lesz a Szilágyi Dezső-utcai Lakatos-féle háztól. Az elhunyt a szegények bőkezű jótöveje volt.

* **Szenzációs műsor a Bazárban.** Az új műsor, melyet tegnap mutatott be az Edison színház a Bazárban, nagy szenzációt keltett. A ritka érdekes műsor egyik kluja remek sportkép, mely egy nagy akadályversenyt minden izgató momentumával élethíven jelenik meg. Azonkívül pompás bohózatok és drámák szerepelnek a programban, melynek képei e héten lesznek láthatók.

* **Névváltoztatás.** Engländer Jenő magánhivatalnok és Engländer Andor felső kereskedelmi iskolai tanuló vezetéknevüket Erdélyi-re változtatták.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták k:

25.000 koronát nyert: 123580.

2000 koronát nyertek: 10499 27410 122292.

1000 koronát nyertek; 10499 27410 41966 59347.

500 koronát nyerték: 32704 35094 48100 73796 121072.

300 koronát nyertek 575 1259 2958 85893 13840 14844 22191 21191 28229 31655 33889 36461 36519 65346 74451 77599 86731 90917 92093 95089 100447 109328 111109 111795 118116

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

* **A »Náci bácsi mozija.«** Kine ismerne a Kert-utcai Nemzeti-szálloda vendéglőjének bérletjét a »Náci bácsi«? Mindenki és mindenki fog örülni annak, ha megtudja, hogy a »Mozi«-ban, hova belépő díj nincs, vasárnap délután 3 órától kezdve felvételek lesznek és a felvételeket már héttől este vászonra is vetítik. Ott legyen tehát mindenki, ki akarja, hogy a Mozi-ban megörökítve legyen.

* **A Pannónia étterme.** Az oly gyorsan népszerűvé vált »Pannónia« étteremnek tulajdonosa Csipóth Ferenc vendéglős vendégeinek újabb kellemes szórakozásáról gondoskodott. Ugyanis a külföldi utjáról visszatért és itt átutazóban levő híres szolista, Lukács Károly kurucprimást sikerült tetemes anyagi áldozatok árán néhány estére a vendéglője részére szerződtetni és a hangverseny esténként 8 órakor kezdődik. Lukács Károly kuruc primás vasárnap délelőtt 10 órától kezdve ugyancsak a »Pannónia« éttermében hangversenyez tányérozás nélkül. A hangversenyek alatt az árak nincsenek felemelve.

* **Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres Európa-szállónak remek mozgatóképek, az Apolló-mozgófénykép-színház mesésen sikerült főlvételei szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget. A széles vetítő-vászon meglevenednek az orosz forradalom véres mozzanatai, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel peregnék be előttünk, majd a kacagtató bohózatok és a legaktuálisabb, legújabb párisi főlvételek szórakoztatják a publikumot. *Belépő-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak.

* **Erdős és Grünfeld cég** Nagyvárad Bémer-tér Poyrnál palota. Női ruha készítése, vászon és kelengye fehéreneműek a legjutányosabb árakban.

* **A legszebb nagyvárad-kerthelyiség** a Paisz Béla tulajdona, amely a saját házában van (Bethlen-utca 13.) Ott találkozik esténként a szalma özvegyek serege, kik boldogan fogyasztják a pormentes levegőjű-íngasokra felosztott akáclobos kertben a frissen csapolt kőbányai sört és szürcsölik a jobbnál-jobb szőlő nedvet. — A vendéglőben női kiszolgálás van.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este és a következő napokon 36-ik Rács Laci cigány- király teljes zenekarával hangversenyt tart.

X MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-zer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

X Panama kalapok, nyári férfingek és színes cipők REICHARD áruházában olcsón lesznek árusítva.

TÁVIRATOK.

A bécsi diszfelvonulás utójátéka.

Spalato, jun. 19. A bécsi hódoló diszfelvonulás horvát résztvevőit tegnap este mintegy kétszáz horvát pisszegéssel és szidalmakkal fogadta. A diszmenet résztvevői tertlegességgel válaszoltak és verekedés támadt, melyben néhány ember megsebesült. Egy diákot a tengerbe dobtak.

Az osztrák diák sztrájk.

Innsbruck, jun. 9. A diákok elhatározták, hogy a sztrájkot tovább folytatják. Támogatásukra ma Grácból 40 diák ideérkezett.

Amerikai elnökjelölés.

Csikagó, jun. 19. Miután a republikánus konvent elfogadta a már közölt határozati javaslatot, az államok betürendben bejelentették elnökjelöltjüket. Illinois állam Cannont, Indiana Fairbankot, Newyork Huggest jelöltje, akiket csak mérsékelt tetszéssel fogadott a közönség. Amidőn végül Ohio állam Taftot jelentette be, a karzati közönség lelkesedése a legmagasabb fokra hágott s a bejelentést zászlóengéssel,

hangos tetszésnyilvánítással és dalok énekésével üdvözölték.

MULATSÁG.

Virágosata a Püspök-fürdőben.

Ma este a fürdői mulatságoknak legkedvesebbike a jogászok virágcsatája lesz a Püspök-fürdőben. A mulatság igen kedvesnek és kellemesnek ígérkezik. A rendezőség minden igyekezetét kifejtette, hogy a mai est impozáns legyen, ami maradandó emlékeket idézzen a megjelenteknek. A mulatság csupa ötletességből van összeállítva, ami csak fesztelenebbé fogja tenni az estélyt. A fürdőben megkezdtek a mulatságra való előkészítéseket. A közönség felvonulása 6 órakor lesz. Ekkor vesszi kezdetét a virágcsata is.

Igazságszolgáltatás.

Agyonvert ember.

A mult év őszén történt, hogy Bereczky Imre bogyoszlói gazda valami fölött nagyon összetalált különbözni az »anyjakkal«, s a nézeteltérést legjobban úgy vélte elsimítani, hogy kedves életetpárját alaposan eldöngötte. Az asszony nem sokat teketóriázott, hanem összededte a cóknyókját és a faképnél hagyta a hirtelen kezű embert.

Elment egy barátjánához, özv. Bozsi Imrénéhez és annál huzódott meg. A gazdaram aztán töprenghetett az árván maradt fészekben, míg aztán töprengése közben eszébe jutottak az irás szavai, hogy »nem jó az embernek egyedül lenni« és elment az asszony után. A menyecske azonban nem volt hajlandó visszamenni és kereken kiutasította a megtérőt. Bereczky mikor látta, hogy a szép szó nem használ, gorombáskodni kezdett és állítólag meg is ütötte az asszonyt.

A nagy lármára előrohant Bozsiné és izgott, lázas kedélyállapotában, meggondolatlan vakmerőséggel egy karóval úgy föbe ütötte hátulról a gyanutlan misem sejtő embert, hogy az vértől boritva, holtan esett össze.

A nagyvárad kir. törvényszék esküdttörősága a tegnapi nap folyamán ült törvényt a gyilkos asszony felett. A tárgyalást Korn Lajos elnök vezette Szentleleky László és Vámosy Mihály szavazóbírák segédletével. A közzvátat Vattay ügyész képviselte, a védelmet Puskás Béla dr látta el. A teljes beismerésben levő vádlott vallamása után a tanuk dr Fisch Áron és dr Gerő Sándor törvényszéki orvosszakértők kihallgatása után a pörbeszédre került a sor, amelyek után az esküdtszék meghozta marasztaló verdiktjét, melynek alapján a törvényszék özv. Bozsi Imrénét halált okozó súlyos testi sértés vétsége miatt három évi fegyházra ítélte a büntetésbe azonban a vizsgálati fogsággal kitöltött 6 hónapot beszámítja. Az ítélet ellen a védő semmiségi panasszal élt.

A védőket nem engedik a dánosi cigányokhoz. Dr Pátkai Béla és ügyvédtsársai tegnap már eljártak dr Gall Endre királyi ügyésznél, hogy Surányi Mártonnal a szenzációs vallomást megtehessek. Az ügyész azonban a maga részéről ellenerte, hogy Surányi Mártonnal az ügyvédjén kívül mással is érintkezzen. Minthogy azonban az öreg vajda védőjének.

Rácz dokornak a védettje érdekében semmi oka sincs arra, hogy kihallgassa, Surányi tehát nem tehetett a fontos ügyben nyilatkozatot.

Az ügyvédek megkísérlették a fogház-felügyelőnél kijárni, hogy összekerüljenek valahogyan Surányival. A felügyelő is visszatartotta kérelmükkel az ügyvédek, akik azonban nem hagyják annyiban a dolgot. Pátkai ügyvéd berendelte Barkóczy Pál parasztságát holnapra a fővárosba. Közjegyzőhöz megy vele és itt a Surányival egy cellába zárt fogoly elmondja azt, amit ügyvédjének mondott. A közjegyzőileg hitelesített vallomást azután az iratokhoz csatolják. Érdekes, hogy Barkóczyt kívül még egy fogoly elmondta Surányi azt, hogy a bandája a fián, unokáján és menyén kívül ártatlan a dányosi szörnyűségben. Ezt az embert szintén közjegyző előtt hallgattatja ki Pátkai dr.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

Délután 4 órakor.

Budapest, június 19.

Osztrák hitelrészvény	631.25
Magyar hitelrészvény	748.—
Lezámitoló bank	743.75
Rimamurányi	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	692.25
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

A gabonatőzsde határidői.

Délután 4 órakor.

Budapest, június 19.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.60

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. június 19.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	98.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	94.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	145.—
Osztrák járadék papirban	97.25
Osztrák járadék ezüstben	99.—
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák korona járadék	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	1730.—
Magyar bitelbank-részvény	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	631.50
Magyar hitelrészvény	689.50
London vista	240.—
Páris vista	95.50
20 márkás arany	23.51
20 frankos (Napoleon) arany	19.09
Német birodalmi márka	117.62

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

IX.

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (75)

IX.

Sempály különösen ingerlékeny idegrendszerrel és igen érzékeny füllel bírt, a minnek következtében fanatikus ellenszenvvel viseltetett indulatos jelenetek s a velők járó izgalmak és hangos beszédek iránt. Azon kívül még egy sajátos szokása volt, melyet különben a sors-tól elkényeztetett szerencsefiak nagyobb részével osztott; t. i. a kellemetlen értekezéseket lehetőleg szerette elodázni azon reményben, hogy utolsó percbe mégis megjelen még valami Deus ex machina és mindent kényelmesen, szépen elintéz.

Zinka iránti hajlama nemes és igaz volt, szenvedélyes és egyúttal gyöngéd is. Nemcsak hogy nem csökkent, de a lefolyt három nap alatt még tetemesen emelkedett. Ha a holdfénynél oly ártatlanul, merengve elcsévegett óra Zinka vágyódását ideiglenesen lecsendesítette, az övét ép ellenkezőleg csak még jobban fokozta; ha az ő félnék, alakoskodó eljárása, őt Zinka szemében lealacsonyította, a leánya egyszerű, büszke magatartása még inkább emelte varázsát.

Valóságos kinokat szenvedett, mi azonban nem gátolta abban, hogy óriási adósságait nyugodtan ki ne fizettesse kedélyes bátyja által és hogy e derék, becsületet fivér kiengesztelése céljából, látszólag tovább ne udvaroljon unokahugainak.

Mentségeül különben felhozható, hogy az utóbbit nem annyira szándékosan, mint inkább ösztönyszerűleg cselekedte, miután legyőzhetetlen szeretetreméltósági hajlammal lévén megáldva, nem állhatta, hogy tőle telhetőleg mindent el ne kövessen, mi környezetében a derült hangulat előidézésére szolgálhatott, ha ez mindjárt lelkiismeretének rovására történt is.

Ha e három nap alatt csak egyetlen egyszer beszélhetett volna egyedül Zinkával, valószínű, hogy az események másként fejlődtek volna. Kétségtelenül könnyen sikerült volna személyisége ellenállhatatlan bájának, Zinkánál az elveszett terrainumot visszahódítani; míg a leánya büszke becsületessége által őt talán egyenes és nemes eljárásra bírta volna. De Zinkát kis barátnőjének beteggyától elriasztani nem volt bátorsága, és a Sterzellel való száraz értekezés kilátása szintén igen kevésbé vonzotta. Így mulni engedte az órákat, míg pénteken délelőtt, otthon, a palazzo Veneziában, egy tettetett irással címzett lapot adott át neki, melyben külön megjelölve találta ama szerencsétlen holdfény cikket.

Nagy izgatottság vett rajta erőt; már a palazzetóba akart rohanni, midőn eszébe jutott, hogy 1 órakor tivére eljön érte, hogy Frascata ránduljanak. Már tollhoz fogott, hogy lemondó pár sort írjon a Londres szállóba, mikor ajtaján kopogtak és félórával a kitűzött idő előtt, belépett hozzá fivére és két szép cousinje.

— Mily váratlan meglepetés... mily megtiszteltetés! — szól Sempály meglepetten.

— Meghiszem azt, nevetett Polyxena; — no mondhatom, hogy erős török dohányszag van nálad, de egészben véve, csinos az odúd.

Ezalatt Nini, az ő félnék özszeivel csendesen, de kutatólag nézett körül. Az agglegény-szállás tudvalevőleg azon myszteriumok egyike, melylyel a fiatal hölgyek kíváncsisága szívesen foglalkozik.

— A lánykák minden áron látni akarták legény odúdat, — kiáltá a herceg derűten, és

így akarva, nem akarva, fel kelle őket hoznom, míg Siegburg lenn a mamát mulattatja! — Te indítványoztad, Oskár! — kiáltott Nini.

Míg Sempály meghajtva magát, udvariasan felelt: — E perctől fogva e termék szentek! — a »High Life« ott feküdt nyitva az íróasztalon és úgy érzé, mintha szívét egy vasmarok csavarban tartaná. Ha fivére egyedül jött volna fel... de a két leány előtt!... A helyzet valóban fatális volt.

Heléna most pajkosan motozni kezdett apróságai között s finom kezét már a nyitott lap felé nyújtá.

— Hohó, ez nem neked való, Xéna! — kiáltá Sempály.

— Ne nyúlj hozzá! — mondá a herceg nevetve, — az efféle fiatal hölgyecskének nem illik mindent megvizsgálnia — egy agglegény szállásán; mielőtt észrevennéd, skorpio akadt a kezébe. Különbem nem szabad a mamát soká várakoztatni. Késztülj Niki.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

S. N. Helyben. Nem rossz vers, gyakorlott tollra vall, de még nem teli meg a mértékünket. Biztató kísérlet.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Arad.

10271—1908. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Szentese államán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdetik.

A bérlet 1906. évi november hó 1. ével kezdődik és tart azon időponttól számított öt éven át, vagyis 1913. évi október hó 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az kiírtott üzletvezetőség 1. osztályában a rendes hivatalos órák alatt hététköznapokon d. e. 6 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyegű és »Ajánlat a pályavendéglő bérletére a 10271—1908. számhoz« felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt és két tanu előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparendelő stb.) együtt 1908. évi augusztus hó 12-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános (I.) osztálya főnökénél nyújtandók be.

A bánatpénz fejében 100 kor., azaz egy száz korona készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1908. évi augusztus hó 11-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénz-képen nem fogadtatnak el. Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebbi árfolyam szerint jegyzett értékben, de sohasem nsvértéken főül fognak számíttatni.

A készpénzben letett összeg után kamat nem fizetteik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlítendő, de a letételről nyert pénztári letéjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati ulon tett ajánlatok figyelemben nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való te intet nélkül történik.

Aradon, 1808. május hóban.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége.

STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerőj. berendezett réz és harang-öntődojo, épület, díszbádógos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
 Városi és vidéki telefon 194.
 Készít ércárut, gépfelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bárminemű csen-

gők, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-vezetékekhez szükséges sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszbádógos munkákat, víz-vezetési berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékeimmel felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat.
 Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközök.

A NAGYVÁRADAI FÜRDŐK UJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velence >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	0 59	3 19	5 59	7 49	10 33
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velence >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velence >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velence >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 38
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 14	8 00	10 34

Saját termésü

Ő vörös gyógy bor literenként 50 kr.
 Asztali borok > > 36—40
 Pecsénye borok > > 50—60
 Kitünő réz ürmös > > 50 kr.

Steitner István, Kapucius utca.

Friedländer I. Izsó

angol uri-divat szabó
 NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesitem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból állandóan nagy raktárt tartok. Kivánatra mintákat házhoz küldök

Angol, skót és belföldi különlegességek.
 Pentos kiszolgálás. — Modern szabás.

Ízléses munka.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Közgazdasági Bank Részvénytársaság

Felhívás.

A közgazdasági bank r.-társaság 1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkéjét 100,000 koronáról 2000 drb. új 200 kor. azaz kétszáz korona névértékű részvény kibocsátásával.

500,000

azaz ötszáz ezer koronára emeli fel s egyúttal a régi 100 drb. 1000 korona névértékű részvényeket 5000 drb. új egyenkint 200 azaz kétszáz korona névértékű részvényt nyel kicseréli.

A 2000 drb. új 200 kor. névértékű részvény kibocsátása a következő módokat mellett történik:

- 1) a részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak.
- 2) az új részvényesek az 1909. évi üzleti jövedelemben, a régi részvényekkel egyenlő arányban részesednek.
- 3) a részvényesek elővételi jogukhoz való igényüket, részvényeiknek lebélyegzés végett az intézet helyiségében való bemutatásával legkésőbb május hó 31-ig gyakorolhatják.
- 4) a részvények értékében a jegyzéskor 10 százalék azaz husz-husz korona és 3 kor. kiállítás és bélyegdij fizetendő.
- 5) A fentmaradó 90 százalék, vagyis 180 kor. a következő részletekben és határidőre fizetendő be.

1908. június hó 1-én	30 korona
> július hó 1-én	20 >
> augusztus hó 1-én	30 >
> szeptember hó 1-én	20 >
> október hó 1-én	30 >
> november hó 1-én	20 >
> december hó 1-én	30 >

6) A befizetések után f. év végeig 6 százalék kamat lesz megtérítve s a befizetések természetesen egy összegben, vagy nagyobb részletekben is teljesíthetők.

Közgazdasági Bank
 Részvénytársaság.

Aranyozó!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy szalon és templom aranyozó műhelyemet Nagyvárad, Kossuth L.-u 3. sz. Biharmegyei Takarékpénztár épületéből

Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. sz. az Orsolya szűzek új bórpalotájába helyeztem át.

Midőn ezt becses tudomására hozom mélyen tisztelt megrendelőimnek, legyen szabad megemlítenem, hogy elvállalok rajz szerint egyszerű kivitelű a legdiszesebb kivitelig; Oltárokat, szent sirokat, iccon osztászatokat, templom berendezési részeket tatarozásokat. Továbbá szalon-butort, kávéház, torony-tetőzet, sirköbötük, tükör és kép keret aranyozását, azonkívül minden szakmába vágó munkák készítését, javítását, valamint szobrok kijavítását, és festését.

Ezután is minden törekvéssel oda-fogok hatni, hogy nagyon tisztelt pártfogóimat és megrendelőimet meglegedésére szolgáljam ki és maradtam b. megerendelését kérve, kiváló tisztelettel

GYÖRY JÁNOS

szalon és templom aranyozó.

Kivánatra költségvetést készítek, vidékre saját költséggel utazok, hogy a felvállalandó munkát megtekintsem. 231

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek kerthelyisége. Kitünő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás előzenés. A vendéglős saját termésű, kitünő borával, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

10411—1908.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Tarsoly Ferencz és Rzáles Sándor által felállítani szándékolt mechanikai berendezéssel bíró asztalosműhely telepengedélyezése tárgyában folyó évi június hó 25-ik napjának délelőtti 11 órája Teleky-utca 37 számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülménőről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1908. június 15.

Gerő Armin,
 r. főkapitány.

Áruraktáram összes cikkeit mélyen
leszállított árak mellett árusítom.

Helyiségek kiadók.

Helyiségek kiadók.

Tessék az árak valódiságáról meggyőződni.

Czillér Imre, Rákóczi-ut 5.

267

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű
zenekedvelő közönséget, hogy a Szent Já-
nos-utcai 1. sz. alatt levő raktárban
nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK

és

PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre egy-
szintén

havi bérletre igen olcsó árban
számítva. — A nagyérdemű közönség
pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

FOGAK

3 koronától feljebb; csanfog 5 korona és 8 korona,
aránylag 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szak-
mába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMŰTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa egyévi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s amely-
nek eddig végzett 643 növendéke elsörendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi
cégeknél, postai, távirdai, vasuti, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek al-
kalmazást 1908. szeptember hó 1 én nyitja meg 21-ik évfolyamát.

Az intézetet az 1907—1908-iki tanévben 193 tanuló látogatta, köztük 76 vidéki,
kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében dr. Kováts S. János ur a legnagyobb
készséggel jár a szülők kezére.

Az 1908—1909-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások f. é. június hó
30-án és július hó első öt napján történnek. A beiratásoknak szeptemberre való halasz-
tása a szülőkre és tanulókra nézve azon veszéllyel jár, hogy tömeges jelentkezések
folytán egyik-másik osztálynak netán szükségessé váló párhuzamosítása, részint
berendezett tanterem, részint elégséges tanerők hiányában szeptemberben már keresztül
vihető nem lévén, az akkor jelentkezők felvehetőek nem lesznek; míg a párhuzamosítás
szeptemberre eszközölhető akkor, ha annak szüksége már július első napjaiban mutat-
koznak. Szeptemberben csak kivételesen vétetnek fel tanulók, vagyis ha a szabályszerű
létszám be nem lett.

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon
nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskola-épületben, Deák Ferenc-utca 3. azonnal
megküld.

Nagy-Várad, 1908. évi június hóban.

Reismann Mór,

a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

331 1—10

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

24